

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 656/15 - ב'

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט י' דנציגר

המערער: אברהם דיכטר

נגד

המשיבים: 1. ציפי חוטובלי
2. תנועת הליכוד תנועה לאומית ליברלית
3. בית הדין של הליכוד

למתן החלטה או פס"ד

תאריך הישיבה: ז' שבט תשע"ה (27.01.15)

בשם המערער: עו"ד דן חי; עו"ד תום שנפ

בשם המשיבה 1: עו"ד אליעד שרגא; עו"ד שרון דיין; עו"ד רנון גורטנשטיין.

בשם המשיבים 2-3: עו"ד אבי הלוי

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. לפנינו ערעורו של מר אברהם דיכטר, מועמד לרשימת הליכוד לכנסת ה-20, על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום 26.1.15 (אתמול). בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורה של ח"כ ציפי חוטובלי, מועמדת אף היא, על פסק דינו של בית הדין העליון של תנועת הליכוד (להלן בית הדין) מיום 23.1.15, שבו הוחלט לערוך ספירה חוזרת של כל קלפיות הליכוד בכל הנוגע למועמדותם של מר דיכטר וח"כ חוטובלי. פסק דין זה הפך את החלטתה של ועדת הבחירות של תנועת הליכוד בראשות

השופט (בדימוס) מ' נאמן מיום 19.1.15, שבדקה טענות הדדיות של הצדדים, המתחרים על המקום ה-20 ברשימת הליכוד (המפסיד ישובץ במקום ה-26), והכריעה בהן לטובת ח"כ חוטובלי. המחלוקת החלו מיד לאחר פרסום תוצאות הבחירות שנערכו ב-31.12.14, ונערכו ספירות חוזרות בקלפיות מסוימות (כלל הפתקים), אך בעיקר נערכו – לפי בקשת הצדדים מזה ומזה – ספירות של דפי קלפי וסיכום (לא פתקים) במקומות שונים, ולאלה בעיקר נדרשה ועדת הבחירות בהכרעה המפורטת, שהתבססה על בדיקותיה כאמור. בית הדין סבר – בהחלטה קצרה – כי משהוצגו לפניו "ראיות שכפי הנראה לא נדונו על ידי ועדת הבחירות", התרשם כי הפער בין הצדדים "עומד על קולות בודדים וקיים ערפול ביחס לתוצאות", דבר הניתן להכרעה רק בספירה חוזרת לגבי מועמדים אלה. בית הדין נימק את סמכותו תחילה (בהחלטת ביניים) בסעיף 125 ואחר כך בסעיף 124 לחוקת הליכוד, וכדי להגיע לחקר האמת לבירור רצון הבוחר, וזאת לשם "טובת התנועה", מושג המופיע בסעיף 124(א), המדובר ב"עקרונות הצדק והיושר בהתחשב בטובת התנועה"; בית הדין סיים באמרו "אמת ויציב – אמת עדיף".

ב. בית המשפט המחוזי, שהמשיבה 1 השיגה אליו בהמרצת פתיחה, הכריע – בקצרה – כי "בית הדין החליף את שיקול דעתו בשיקול דעתה של ועדת הבחירות ונהג כך שלא בסמכות מהטעמים המפורטים בבקשה", וכי לא מצא תשתית בג"צית להתערבות.

ג. את הביטוי "תשתית בג"צית" נסביר מיד. הוא נוגע להוראות סעיף 77 לחוקת הליכוד, התוחם את סמכות בית הדין של הליכוד בערעורים על החלטות ועדת הבחירות (ולא ניכנס כרגע להבחנות הדקות שעשו הצדדים לגבי ועדות בחירות בליכוד או כובעיה השונים של הועדה בהקשרי בחירות שונים), ואשר זה לשונו: "בית הדין של הליכוד לא ישמע ערעורים על החלטות הועדה ולא יתערב בשיקול דעתה, אלא במתכונת דומה, לפי העניין, לפיקוח על המינהל הציבורי של בית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק". לשלמות התמונה יצוין, כי סעיף 76 קובע לגבי ועדת הבחירות, כי "החלטת הועדה תהא סופית בכל העניינים הנוגעים לאחרייתה".

ד. הגם שהצדדים שבפנינו חלוקים בשאלות פרטניות של המקרה והתוצאות במקום בחירה פלוני או אלמוני בבחירות בהן עסקינן, הדיון המשפטי בערעור שבפנינו מתמקד בטענה האם הייתה לבית הדין של הליכוד הסמכות להתערב בהחלטתה של ועדת הבחירות. לשיטת המערער, יש לבית הדין סמכות הנובעת מסעיף 124 הנזכר (וכן הוזכר כאמור סעיף 125, הכולל סמכויות רחבות שונות).

ה. בית המשפט המחוזי, כעולה מהכרעתו, קיבל את דעת המשיבה 1, כי הסמכות הרלבנטית היא לפי סעיף 77 לחוקה, ולשיטתו לא מצא עילות בג"ציות לפיהן יכול היה בית הדין להתערב, ומכאן הכרעתו. בעקבות פסק דינו של בית המשפט המחוזי עוכבה הספירה שהחלה על פי החלטת בית הדין.

ו. נטעים: אין מחלוקת בין הצדדים כי סעיף 77 חל (לטענת המשיבה 1 – רק סעיף זה חל). השאלה שבמחלוקת היא תחולתו כאן. יצוין עוד, כי כעולה מכתבי בית דין של הצדדים במהלך ההליכים, רצו שניהם בשלבים מסוימים, כל אחד לפי נסיבות הזמן ונדנדת התוצאות, בספירה כללית חוזרת. כיום זו משאלת המערער, והמשיבה 1 מתנגדת לכך בעיקר בטענת הסמכות, אך גם נוכח הפרטנות שבהחלטת ועדת הבחירות.

ז. בא כוח תנועת הליכוד נקט עמדה שלא היתה נהירה עד תום, והבינונו מכל מקום – אם הבינונו – כי פרשנותו היא שלבית הדין סמכות לפי סעיף 77, אך יש לפרש את סעיף 77 בהרחבה מסוימת; אנו מפרשים את עמדתו של בא כוח הליכוד, כמי שאינו רוצה להיכנס בין ההרים הגבוהים של הצדדים, שניהם חברים נכבדים בליכוד.

ח. לאחר העיון החלטנו כי במאזן, שאינו קל, יש לקבל את הערעור ולהורות על המשך הספירה שנפסקה עם החלטת בית המשפט המחוזי. נוכח לחץ הזמן – מחרתיים בערב הוא המועד האחרון להגשת רשימות המועמדים – ננמק בקצרה.

ט. באשר לפרשנות הסמכות, די לנו בסמכות לפי סעיף 77 לחוקה, אך סמכות זו, ה"בג"צית" יש לפרש בהרחבה, זאת ברוח פסיקתו של בית משפט זה משכבר הימים בבג"ץ 79/63 טרודלר נ' בורנשטיין פ"ד יז 2503 (1963) שבו פירש בית המשפט, מפי השופט ברנזון – כתורת ראשונים במשפט המינהלי – באופן רחב את סמכות בית המשפט בשבתו כבג"ץ (באותם ימים כמובן טרם היה בית המשפט המנהלי). יתר על כן, עסקינן בבחירות, ובהן יש, נוכח חשיבותן, מקום לשקיפות מלאה, וזו מתבטאת במקרה הצורך בספירה מלאה ככל משפטה וחוקתה. את הדברים יש לראות במשקפי הגישה לבחירות בכלל; ראו למשל סעיף 86 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), תשכ"ט-1969, הקובע סמכות בערעורי בחירות לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים מקום שליקוי נטען עשוי היה להשפיע על תוצאות הבחירות (וערעור ברשות לבית משפט זה בשאלה משפטית). ובנידון דידן, משציינה ועדת הבחירות (סעיף 6 להחלטתה) כי קיום בחירות חדשות בקלפיות (שערעור בחירות לכנסת – למשל – מאפשר) יהיה פגיעה בבוחרים ואינו אפשרי בסד הזמנים, וכי ההעדפה היא קיום על

פני פסילה – ספירה כללית לגבי הצדדים שבפנינו, לאחר שנתגלו בעיות בקלפיות לא מעטות (על כך לא יתכן חולק והדבר עולה מהחלטת ועדת הבחירות), היא האופציה הסבירה; וכאמור, היא נתמכה בשלבים שונים על-ידי שני הצדדים.

י. התשתית שלפנינו, שיש לה עיגון במשפט המינהלי, היא כי כשעסקינן בבחירות ראוי שרצון הבוחר ייבחן באמצעים הטובים ביותר, גם אם לא נקבל טענות של אפליה וחוסר תום לב וכדומה מצד ועדת הבחירות, שלא ראינו להן מקום. תוצאות בחירות סבירות הן כאלה שבדקו את רצון הבוחרים עד תום, וכמובן הדבר רלבנטי, כמו בענייננו (וכמו בסעיף 86 בחוק הבחירות לכנסת) כשיש טענה בדבר אפשרות לשינוי כזה או אחר בתוצאה, שלגביו פשיטא שאיננו מביעים דעה לגופו. ברגיל גם התערבות שיפוטית במוסדות שיפוט פנימיים צריכה להיות במשורה, אך לא זה עיקר כאן.

יא. אשר על כן אנו מחליטים לקבל את הערעור. פסק הדין קמא בטל. הספירה תימשך. איננו עושים בנסיבות צו להוצאות. ולבסוף, איננו מביעים דעה באשר לאפשרויות אחרות שעלו בפני בית הדין.

ניתן היום, ז' בשבט התשע"ה (27.1.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה